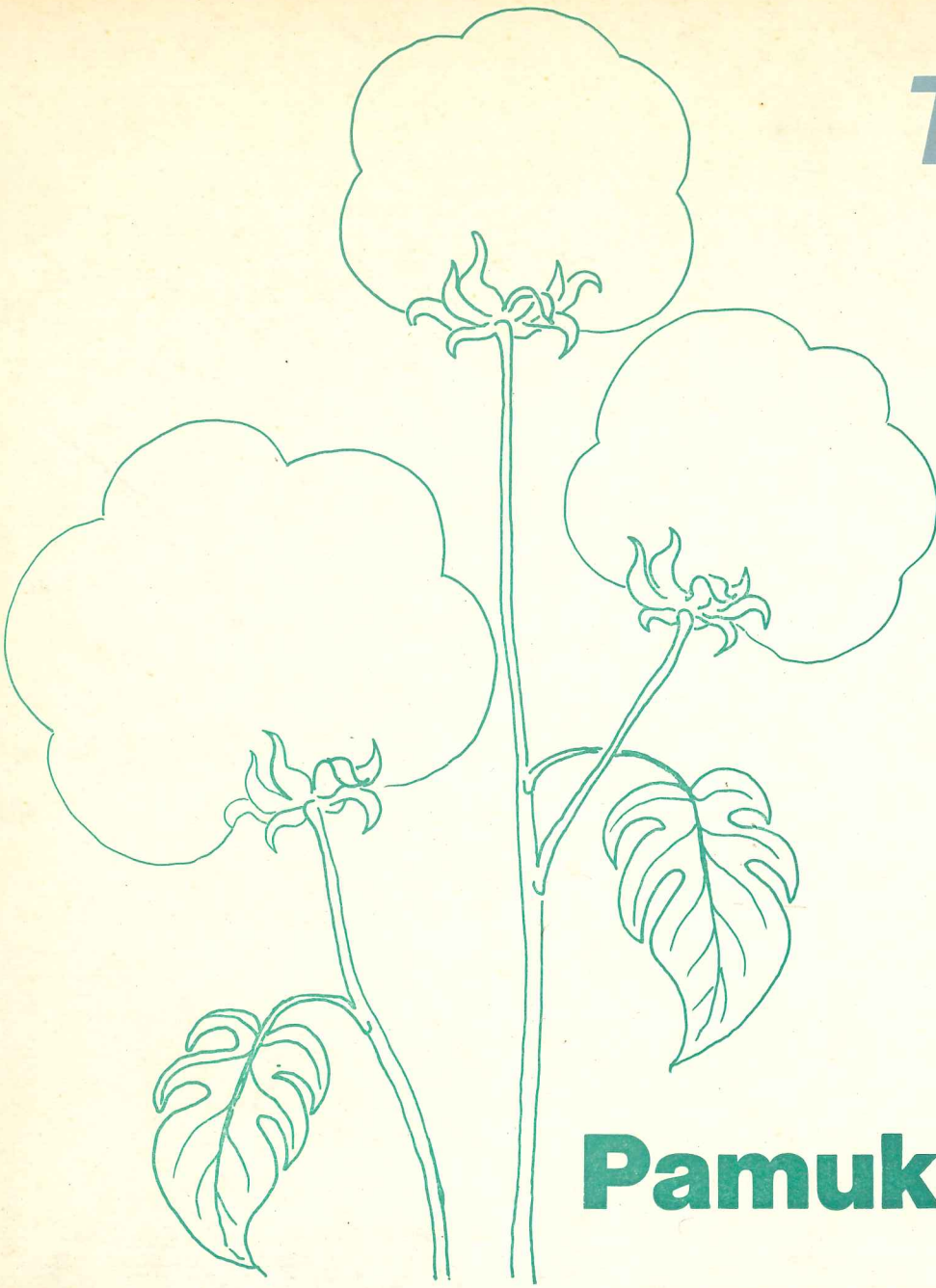

TÜSİAD

Pamuk Sorunu

**Türk
sanayicileri
ve
iş adamları
derneği**

A17
TÜSİADp
338.1
1974
3

PAMUK SORUNU

ISTANBUL

ARALIK-1974

(Yayın No: TÖSİAD-T/74 12-10)

PAMUK SORUNU

1974 Yılı sonlarında Pamuk sorunu Türk Ekonomisi için büyük önem kazanmıştır.

1975 Yılında ekonominin bu sorundan geniş ölçüde etkilenmeye devam edeceği anlaşılmaktadır.

Bu kısa çalışmada, konuya ilgi duyanlara Pamuk Sorunu'na ilişkin temel bilgilerin toplu ve özel olarak verilmesine çalışılmıştır.

PAMUK SORUNU

1. Pamuk, Türkiye'nin dış pazarlarda rekabet edebildiği tekstil ve gıda sanayiinin önemli bir girdisi olması yanısıra, ihracat hacminin yaklaşık % 25'ini oluşturan bir üründür. Dünya konjonktüründeki değişimler ve destekleme alım fiyatları politikası, pamuğu günün önemli sorunu haline getirmiştir.
2. Türkiye, Pamuk üretiminde dünyada önemli bir yer tutmaktadır. Dünya pamuk üretimi ve tüketimi (Tablo 1) de verilmiştir. Çeşitli ülkelerin üretimleri ve ekim alanları ise (Tablo 2) dedir. 1969 yılında Türkiye, Dünya ekim alanlarının % 2.2'sine, üretiminin ise % 3.7'sine sahip idi. 1973/74 yılında ise Türkiye, dünya pamuk üretiminde 7.sırayı, ihracatta ise 3. sırayı, pamuk verimi bakımından ise 4. sırayı almaktadır.
3. Türkiye'de Pamuk üretimi son 7 yılda ortalama 480 bin ton dolayında gerçekleşmiştir. Pamuk ekilen alan ortalama 673 bin hektar dolayındadır. Son yıllarda üretim 2.5 milyon balyaya ulaşmıştır. 1/ (Tablo 3), Yıllara göre pamuk üretimini vermektedir. Pamuk üretiminin bölgesel dağılımı ise (Tablo 4)'dedir. 1973/74 rakamlarına göre, pamuk üretiminin yaklaşık % 50'si Çukurova ve Güneydoğu bölgesinde, % 41'i Ege Bölgesinde, % 8'i Antalya Bölgesinde, % 1'i ise diğer illerde yapılmaktadır.
4. Kütlü pamuktan, testilde kullanılan lif pamuk ve gıda sanayiinde kullanılan çiyit elde edilir. Kütlü pamuktan % 62 çiyit ve % 38 lifli pamuk elde edilmektedir. Çiyit, pamuk yağı, linter, küspe üretiminde temel girdi olarak kullanılmaktadır.
5. Türkiye'de pamuk tüketimi giderek artmaktadır. (Tablo 6) toplam ve kişi başına pamuk tüketimini göstermektedir. Kişi başına tüketim 1967 yılında 4.3 Kç. iken % 34 bir artış göstererek 1973 yılında 5.8 kg'a yükselmiştir.

1/ 1 Balya net 478 libre - 216.5 kilodur.

TABLO 1

DÜNYADA PAMUK ÜRETİMİ VE TÜKETİMİ

(Milyon Balya) ^x		
Yıl	Üretim	Tüketim
1970/71	52.5	54.9
1971/72	57.0	56.1
1972/73	59.8	57.1
1973/74	59.9	59.9

x 1 Balya 216.5 kg.

TABLO 2

DÜNYA PAMUK ÜRETİMİ
1969

Memleketler	Ekim Alanı 1000 Hektar	Dünya Pamuk Ekim Alanı- nın %	Ürettiği Saf Lif 1000 Ton	Dünya Üre- timinin %
A.B.D.	4.112	12.8	2.384	20.7
Rüsyä	2.445	7.7	2.065	17.7
Kıt'a Çini	4.978	15.5	1.453	12.7
Hindistan	7.685	24.2	1.069	9.2
Brezilya	3.902	8.1	720	6.2
Pakistan	1.757	5.6	529	4.2
Meksika	740	2.2	531	4.5
Mısır	615	1.9	436	3.7
TÜRKİYE	713	2.2	435	3.7
Sudan	483	1.5	228	2.4
Suriye	288	0.8	154	1.3
İran	360	1.1	150	1.3
Diğerleri	3.344	16.4	1.445	12.4
	31.623	100.-	11.599	100.-

Kaynak: FAO, Production Yearbook, Roma/1969,

TABLO 3

TÜRKİYE'de PAMUK ÜRETİMİ

Yıllar	Ekilen Alan (Hektar)	Lif Pamuk Üretim (Ton)	Lif Pamuk Verim (Kg/Ha)
1968/69	712.835	435.282	611
1969/70	638.520	400.000	626
1970/71	527.635	400.000	758
1971/72	688.515	522.000	758
1972/73	760.147	543.559	715
1973/74	677.261	512.827	757
1974/75 <u>1/</u>	711.124	541.876	762

1/ Geçici

TABLO 4

TÜRKİYE'DE PAMUK ÜRETİMİNİN
BÖLGESEL DAĞILIMI

Bölge	1972/73		1973/74	
	Ton	%	Ton	%
Çukurova (Güneydoğu dahil)	288.944	53.2	259.422	50.6
Ege	205.000	37.7	210.000	40.9
Antalya	44.813	8.2	39.722	7.7
Diğer iller	4.802	0.9	3.683	0.8
TOPLAM	543.554	100.0	512.827	100.0

TABLO 5

KÜTLÜ (ÇİĞİTLİ) PAMUK/BALYA PAMUĞU
YAKLAŞIK MALİYETİ
(1974 YILI)

(TL.)

	7.00	8.00	9.00	10.00
Kütlü Fiyatı	7.00	8.00	9.00	10.00
% 38 Randıman Maliyeti <u>1/</u>	18.42	21.05	23.68	26.31
Çekirdek Geliri <u>2/</u>	93	93	93	93
Çırgırlama Ücreti <u>3/</u>	34	34	34	34
Borsa Masrafı <u>4/</u>	6	6	6	6
Balya Pamuğu Kilo Maliyeti <u>5/</u>	17.89	20.52	23.16	25.78

- 1/ 100 Kg. kütlü (çiğitli) tarla pamuğundan 62 Kg. çekirdek, 38 Kg. balya pamuğu elde edilmektedir.
- 2/ Çekirdeğin cari piyasa fiyatı 150 Krs/Kg.'dır.
- 3/ Çırgırlama ücreti 90 Krs/Kg'dır.
- 4/ Borsa masrafı 15 Krs/Kg.'dır.
- 5/ Ambalaj, nakliye masrafı hariçtir.

TABLO 6

TÜRKİYE'DE PAMUK
TÜKETİM

Yıllar	Tüketim (bin ton)	Kişi Başına Tüketim (Kg)
1967/68	145	4.3
1968/69	160	4.6
1969/70	180	5.1
1970/71	180	4.9
1971/72	190	5.1
1972/73	220	5.7
1973/74 <u>1/</u>	230	5.8
1974/75 <u>2/</u>	250	6.2

1/ Geçici

2/ Tahmin

6. Pamuk fiyatları, özellikle son iki yıl içinde büyük artışlar göstermiştir. 1972 yılı Eylül ayında 7.69 TL. olan Adana Beyaz Std 1 pamuk fiyatı 1973 yılı Eylül ayında 22.93 TL. 1974 yılı Eylül ayında ise 20 TL. olmuştur. (Tablo 8) Adana Ticaret Borsasında, (Beyaz Standart 1) Pamuk fiyatlarını vermektedir. Yıllık Adana Borsası pamuk fiyatları ortalaması ise şöyle gelişmiştir:

TABLO 7

<u>Yıllar</u>	<u>Fiyat (TL/Krs)</u>	<u>% Artış</u>
1969	4.59	-
1970	6.28	36.8
1971	8.59	36.8
1972	8.60	0.1
1973	15.01	74.5

7. Pamuk piyasa fiyatları ve rekoltesi, büyük ölçüde bir önceki dönemde uygulanan destekleme alım fiyatlarına bağlı olmaktadır. Destekleme alımı uygulaması 1966 yılından beri süregelmektedir. Uygulamanın ilk dört yılında fiyatlarda önemli bir değişiklik olmamıştır. 1971 yılından bu yana ise büyük artışlar izlenmektedir. 1973/73 döneminde örneğin Tarış'ın fiyatı 3.75 TL. iken 1973/74 döneminde 6.00 TL. olarak tesbit edilmiş ve 1974/75 dönemi için Tarış destekleme alım fiyatını 7.63 TL. olarak hesaplamıştır. (Tablo 9) destekleme alım fiyatlarını vermektedir.
8. Destekleme alımlarınının 1971/72 döneminde 1973/74 dönemine kadar olan miktarları ve zararları (Tablo 10)'da verilmiştir. 1971/72 yılında 254 bin tonluk alıma karşılık 120 milyon TL. zarar edilmiştir. 1973/74 dönemi kesin hesapları bitmediği için zarar rakamları elde edilememiştir. Ancak 1972/73 zararı ise 206 milyon TL. olmuştur.
9. 1974/75 dönemi için, çeşitli kuruluşlar tarafından çeşitli bölgeler için hesap tahminleri (Tablo 11)'de verilmektedir.

./...

TABLO 8

İÇ PİYASADA PAMUK FİYATLARI^x

	1972	1973	1974
Ocak		9.09	22.35
Şubat		0.23	21.35
Mart		9.56	19.49
Nisan		10.25	19.41
Mayıs		11.87	
Haziran		12.68	
Temmuz		13.80	
Ağustos		18.00	
Eylül	7.69	22.93	
Ekim	7.78	21.38	
Kasım	8.21	19.29	
Aralık	8.85	19.01	

x Adana (Çukurova Beyaz I)

TABLO 9

DESTEKLEME FİYATLARI

No	Tarihi	<u>TARİŞ</u>		<u>ANT BİPLİK</u>		<u>ÇUKO BİRLİK</u>	
		Ortak İçi	Ortak Dışı	Ortak İçi	Ortak Dışı	Ortak İçi	Ortak Dışı
6/7096	29.9.1966	220	210	210	200	205	195
6/8665	12.8.1967	225	220	225	220	220	215
6/1561	16.8.1968	225	230	225	230	230	225
6/11828	23.5.1969	235	230	235	230	225	220
7/1110	7.8.1970	280	270	280	270	270	260
7/2215	21.4.1971	312	295	307	290	297	280
7/2760	7.7.1971 ^{1/}	340	320	335	315	320	300
7/4545	15.6.1972	375	352	370	347	355	332
7/6855	25.7.1973	600	570	590	560	560	532
7/8808	26.8.1974 ^{2/}	700	700	700	700	700	700
7/8966	24.10.1974 ^{3/}	800	800	790	790	760	760

^{1/} 1971 yılı için değiştirilen

^{2/} Kesin fiyatlar saptanıncaya kadar avans.

^{3/} Ortak dışı fiyatlar için % 5'i düşülmektedir.

DESTEKLEME ALIMLARI
(GENEL TOPLAM)

1971/72						
	Alım (Bin ton)	Zarar (Milyon TL)	Alım (Bin ton)	Zarar (Milyon TL)	Alım (Bin ton)	Zarar (Milyon TL)
Paris	117.0	48.4	175.0	81.4	198.6	72.2
Çukobirlik	88.5	46.0	148.5	86.9	117.3	79.4
Antbirlik	48.5	25.6	51.9	38.5	75.6	31.5
TOPLAM	254.0	120.0	374.4	206.8	391.5	185.1

./...

TABLO 11

ÇEŞİTLİ KURULUŞLARIN BÖLGELERE
ÇÖRE PAMUK MALİYET TAHMİNLERİ
(1974/75)

Kuruluş	ECE		A N T A L Y A		Ç U K U R O V A	
	Toplam Maliyet	Verim (Kg/Dk)	Maliyet	Toplam Maliyet	Verim (Kg/Dk)	Toplam Maliyet
İGELE	1,475	241	5.92	1,682	260	1,500
ANTBİRLİK				2.226	300	288
TARİŞ	1,702	223	7.63			5.21
ÇUKOBİRLİK						1.318
						200
						6.59

10. Pamuk maliyetinde (kâr hariç) değişik masraf unsurlarının payları yaklaşık olarak şöyledir.

% 52	Ücret
% 30	Kira
% 5	Faiz
% 87	Katma Değer

11. 1974 yılında 550.00 ton pamuk ürünü tahmin edildiğine göre bu üretim yaklaşık olarak;

(% 52)	Ücret
(% 30)	Kira
(% 5)	Faiz
(% 10)	Kâr'a Değere Tekabül

edecektir.

12. Pamuk üretiminin yaklaşık 1.2 milyon kişiye (doğrudan ve dolaylı, tam ve kısmi) istihdam olanağı sağladığı, 2.5 milyon kişinin ana gelir kaynağı olduğu tahmin edilmektedir.

13. Suni Gübre kullanımı modern ilâçlama tekniği ve ileri tarım uygulaması hektar başı üst verim rakkamının devamlı büyümesine imkân vermektedir.

Yapılan tahminlere göre bu büyüme şu seyri takip etmiştir.

1950	200 Kg/Hektar
1960	282 Kg/Hektar
1970	758 Kg/Hektar

14. Pamuk fiyatı iplik maliyetine % 72, ham bez maliyetine % 47 ve basma maliyetine % 28 oranında katılmaktadır.

Pamuk fiyatlarının dünya fiyatlarını aşmaması gereği doğrudan ihracat yanında pamuklu sanayii ihracatı açısından da bu nedenle önem taşımaktadır.

15. (Tablo 12) de, iplik Ham bez ve basma da maliyet unsurları belirtilmiştir. Maliyet değeri itibariyle 100 liralık "pamuk"dan yaklaşık olarak:

139 liralık iplik
213 liralık ham bez ve
357 liralık basma elde edilmektedir.

TABLO 12

İPLİK - HAM BEZ - BASMA MALİYETLERİ

Masraflar	SINAI FAALİYET					
	İplik		Hambez		Basma 1/	
	Maliyet %	Pamuk 100	Maliyet %	Pamuk 100	Maliyet %	Pamuk 100
<u>1. Pamuk</u>	72,-	100,-	47,-	100,-	28,-	100,-
<u>II. Çeşitli Masraflar</u>						
1) Malzeme ve boya	0,6	0,8	4,3	9,-	14,1	50,-
2) Enerji	3,4	4,7	5,4	12,-	8,2	29,-
3) Amortismanlar	4,7	6,5	5,7	12,-	7,9	28,-
4) Diğer Masraflar	4,3	6,-	6,-	13,-	7,7	28,-
Toplam..	13,-	18,-	21,4	46,-	37,9	135,-
<u>III. Katma Değer Masr.</u>						
1) Ücretler	10,3	14,4	24,7	52,-	23,3	83,-
2) Faiz	4,7	6,6	6,9	15,-	10,8	39,-
Toplam..	15,-	21,-	31,6	67,-	34,1	122,-
GENEL TOPLAM	100,-	139,-	100,-	213,-	100,-	357,-

1/ Ne. 20/20, sıklık 24 x 24, en 97 Cm. ham bezden basma imali.

Kaynak: Prof. Ekrem Özelmas, Pamuklu Tekstil Sanayii ve Sorunları, T. Tekstil Sanayii İşverenleri Sendikası, 1974

./...

16. Maliyetlere % 10 oranında sanayici kârı eklenirse, pamuğun işlenmesinde:

İplik Üretilmesi Halinde	35 lira
Ham bez üretilmesi halinde	88 lira
Basma üretilmesi halinde	157 lira katma değer

yaratıldığı anlaşılmaktadır.

17. Bu konuda gene Prof. Ekrem Özelmas'ın 1973 yılı artışında yaptığı hesaplara göre, nihai değerler itibariyle-kâr dahil-ihracat halinde sağlanabilecek döviz pamuğun işlenmesi halinde büyük ölçüde artmaktadır.

18- Pamuk ihracatınının 100 TL. karşılığı döviz sağlaması halinde;

İplik ihracatı	153 TL.
Hambez ihracatı	234 TL.
Basma ihracatı	392 TL.

sağlamaktadır. Bu rakamlar pamuktan imkan ölçüsünde nihai ürüne ulaşılarak bunun ihracatının yarısını ortaya koymaktadır.

19- 1972 yılı itibariyle pamuk işleyen iş ve tergah kapasitesinin kamu ve özel kesim arasında dağılımı şöyledir;

	İş Adedi	%	Tezgah Adedi	1/ %	Üretim Miktarı İplik Bin Ton	Dokuma Milyon Mtr.
Kamu Sektörü	301.239	21	7.624	21.2	53	224
Özel Sektör	1.148.761	79	23.613	78.8	120	701
Toplam..	1.450.000	100	31.237	100	173	925

1/ 13.150 adet (el tezgâhı) torbalama dahil edildiğinde tezgâh adedi 44.387'ye ulaşmaktadır.

./...

20. Bu kapasitenin ürünlerinin iç ve dış piyasa arasında dağılımı ise şöyledir;

Cinsler	Birim	İÇ TÜKETİM		İHRACAT	
		Miktar		Miktar	Değer Ort.Fiat (000)TL
-Pamuk	Bin ton	205		250,-	2.465.000 9.90
-İplik	" "	149		21,-	327.600 15.60
-Dokuma	Mil.Metr.	932		5,5	163.771 29.80
Toplam		-		-	2.956.371 -

21. Kalkınma planına göre Üçüncü Plan dönemi sonunda 1977 yılında

342.000 ton pamuk ipliği
1.360.000.000 metre pamuklu dokuma üretilecektir.

Gene plan tahminlerine göre 1977 yılında iç talep

300.000 ton pamuk ipliği
1.235.000.000 metre pamuklu dokuma olacaktır.

Plana göre 1977 yılında en az

60.000 ton dolayında pamuk ipliği
20.000.000 metre dolayında pamuklu dokuma ihracı öngörülmektedir.

22. 1974 yılı başında Türkiye'de mevcut iş adedi 1.558.000 dolayındadır. Devam eden yatırımlar nedeniyle bu kapasitenin 1975 yılı içinde 3 milyon işe ulaşması beklenmektedir.

Alınmış Teşvik Belgelerinin yarısının gerçekleşeceği varsayılrsa 3.600.000 işe ulaşacağı görülür.

Bu iş kapasitesi 500.000 ton pamuk işleyecek bir kapasitedir.

23. Pamuk ipliği üretimi

1972 yılında 210.00 ton
1973 yılında 260.00 ton
1974 yılında 300.00 ton olarak tahmin edilmektedir.

24. Pamuklu dokuma üretimi

1972 yılı için 945.000.000 metre
1973 yılı için 1.100.000.000 metre
1974 yılı için 1.200.000.000 metre

dolayında tahmin edilmektedir.

25. Mevcut teşvik belgelerine göre pamuklu dokuma üretimi 1966-1977 yıllarında 1.4-1.5 milyar metreye zorlukla ulaşacaktır. İplikte tahminleri aşan kapasite arttırımına karşı bu kapasitenin üreteceği ipliği işleyecek dokuma yatırımlarına aynı ölçüde bir ilgi olmaması dikkati çekmektedir.

1.4-1.5 milyar metre pamuklu dokuma 280.00 ton pamuğa eşdeğerdir.

26. Bu verilere göre 1977 yılında iplik ile dokuma arasında 200.000 ton dolayında bir kapasite fazlası ortaya çıkma ihtimali belirmektedir.

27. Bunun anlamı 1976-1977 yıllarında planda tahmin edilen 30/60 bin tonun üzerinde 200 bin ton dolayında ipliğin ihracı zorunluluğunun ortaya çıkmasıdır.

28. Pamuk, Türkiye'nin ihracat hacmi içinde önemli bir yer tutmaktadır. Son yıllarda, toplam ihracat gelirinin ortalama % 25'i pamuktan sağlanmıştır. Pamuk ihracatındaki artışlar ise, toplam ihracat artışını önemli ölçüde etkileyecek büyüklükte olmaktadır.

YÜZDE ARTIŞLAR

<u>YILLAR</u>	<u>PAMUK İHRACATI</u>	<u>TOPLAM İHRACAT</u>
1970/71	11.7	14.9
1971/72	-1.7	30.7
1972/73	62.9	48.9

29. Son yıllarda, tütünün yerini alarak başa geçen en önemli ihraç malı durumunu kazanan pamuk, 1973 yılının özellikle ikinci yarısında önemli döviz giderleri sağlanmış; önceki yılların ortalama fiyatlarını üç misli aşarak 180-190 Kg/Sent'e varmıştır. Ancak 1974 yılının ortalarında pamuk fiyatlarında belirli düşmeler olmuş; sonuçta dünya fiyatları 1974 yılı eylül ayında ortalama olarak 130 Kg/Sent'e inmiştir.

30. 1970/74 yılları arasında Türkiye'nin pamuk üretim, ihracat miktarı ile ortalama ihracat değerleri şöyledir;

Türkiye'nin Pamuk Üretimi,İhracatı ve İhraç Değerleri

	<u>Üretim</u> (ton)	<u>İhracat</u> (ton)	<u>İhraç Değeri</u> Kg/Sent
1970	400.000	309.564	55,14
1971	522.057	283.428	67,22
1972	543.554	252.048	72,88
1973	512.827	321.515	93,59
1974	550.000 <u>1/</u>	250.000 <u>1/</u>	155,00 <u>1/</u>

1/ Tahminidir.

31. Görülmektedir ki, ortalama ihraç fiyatları, uzun yıllar 50-55 Kg/Sent arasında oluşmuş; ancak, daha sonraki yıllarda ortalama ihraç fiyatları belirli düzeylere yükselmiştir. Nitekim, 1972 yılında, 72,88 kg/sent'e 1973 yılında da 93,59 kg/sent'e varmıştır. Ancak ihraç fiyatları, zaman zaman ve bazı dönemlerde ortalamanın oldukça yukarısına çıkmış; özellikle 1973 yılının ikinci yarısında yaklaşık olarak 165-185 kg/sent'e erişmiştir.
32. Buna karşılık, 1974 yılının beşinci ve altıncı aylarında fiyatlarda belirli düşmeler başlamış; Türkiye'nin pamuk ihracı da buna uygun olarak iniş göstermeye başlamıştır.
33. 1972-1974 yılları arasında, aylar itibariyle, ihracat miktarları ile ihraç birim fiyatları aşağıda verilmiştir.

TABLO 13

HAM PAMUK İHRAÇ FİYATLARI

	1972		1973		1974	
	Ton	Kg/sent	Ton	Kg/Sent	Ton	Kg/Sent
Ocak	55.341	74.45	44.961	67.90	24.782	164,44
Şubat	48.328	70.11	41.675	69.57	42.702	170,91
Mart	16.811	80.89	32.646	71.36	33.632	172,57
Nisan	8.414	82.59	47.515	73.87	10.084	174,54
Mayıs	11.222	81.33	20.900	78.10	7.985	177,22
Haziran	13.235	78.16	29.136	79.47	3.182	167,79
Temmuz	4.508	75.89	12.454	89.89	3.039	165,55
Ağustos	3.804	76.70	15.018	87.29	40	157,50
Eylül	3.360	80.18	6.497	98.43	-	-
Ekim	16.002	66.38	23.026	153.60	-	-
Kasım	28.780	72.36	20.365	165.37	-	-
Aralık	42.154	66.53	27.322	162,10	-	-
Yıllık	252.048	72.88	321.515	93.59	250.000 <u>1/</u>	155.00 <u>1/</u>

1/ Tahmindir.

.../...

34. Görüldüğü üzere, Ocak-Ağustos döneminde, 1972 yılında 161.753 ton, 1973 yılında 244.305 ton pamuk ihracatı olmuş; ancak 1974 yılında ihracat miktarı 125,446 tona düşmüştür. Fiyatlara bakılacak olursa, 1972 yılında, ortalama olarak 70-80 kg/sent arasında oluşmuş; 1973 yılının sonlarına kadar bu oluşum değişmemiş; ancak 1973 yılı Ekim ayından itibaren fiyatlar yükselmeye başlamış; en yüksek seviyesini, 1974 yılı Mayıs ayında bulmuştur: 177,22 kg/sent. Haziran ayından itibaren fiyatlarda belirli düşmeler görülmektedir.

35. Dış piyasalardan gelen bilgilere göre, halen Liverpool Borsasında Türkiye'deki pamukların karşılığı fiyatlar CIF - 135 kg/sent çevresindedir. 12 Sent CIF - FOB farkı düşüldüğü takdirde fiyatların 120-125 kg/sent çevresinde olduğu görülmektedir. Halen uygulanmakta bulunan en az 7.000 TL.lık çiyitli pamuk fiyatı 18,00-18,50 TL.lık pamuk fiyatını karşılamaktadır. Bugünkü Dolar kuru ile 130-134 kg/sent demek olan bu fiyatlar, dış pazar fiyatlarının oldukça üzerinde bulunmaktadır.

Bu gelişme karşısında pamuk ihracatında belirli darboğazlar bulunmakta olduğu görülmektedir.

36. Ancak, geçen yıla göre, % 4 oranında yüksek bulunan Birleşik Amerika pamuk üretiminin, son kasırgalar nedeniyle bir miktar düşeceği, ancak geçen yıl düzeyinde gerçekleşebileceği sanılmaktadır.

Bu gelişmeler karşısında, dış pazarlarda, 140 kg/sent çevresine ulaşabilecek bir fiyat düzeyinin pamuk ihracatına elverişli olabileceği anlaşılmaktadır.

TABLO 14

TÜRKİYE'NİN PAMUK İHRACATI

Yıllar	Toplam İhracat (Bin ₺) (1)	Pamuk İhracatı		(2)/(1)
		Bin ₺ (2)	Bin Ton (3)	
1965	463.738	99.010	175.3	21.4
1966	490.508	126.667	236.2	25.8
1967	522.334	128.537	223.1	24.6
1968	496.369	136.114	223.9	27.4
1969	536.834	110.995	202.9	20.7
1970	588.527	170.707	309.5	29.0
1971	676.602	190.704	284.0	28.2
1972	884.969	191.349	297.1	21.6
1973	1.318.045	305.481	368.7	23.1
1974 ^{1/}	1.550.000	550.000	250.00	35.4

^{1/} Tahmini

37. Pamuklu sanayii ürünlerinin ihraç olanakları bakımından dış talep ilginç bir gelişme göstermektedir. 1970 yılı dünya pamuklu sanayi üretim ve dış ticaret rakamları şöyledir:

- Dünya üretimi	7.900 bin ton iplik,
- Gelişmiş ülkelerin üretimi	/1.100 bin ton iplik,
- Diğer ülkelerin üretimi	6.800 bin ton iplik,

Gelişen ülkelerin 1.100 bin ton iplik üretiminin 650 bin tonunu AET ülkeleri sağlamakta, diğer gelişmeler de 450 bin ton iplik üretmektedirler.

38. Dış ticaret rakamları ise şöyledir:

- Dünya ithalâtı	294 bin ton iplik
- Gelişmiş ülkeler ithalâtı	/197 bin ton iplik
- Diğer ülkeler ithalâtı	97 bin ton iplik

Gelişmiş ülkelerin 197 bin ton iplik ithalatının 112 bin tonunu AET ülkeleri ithal etmektedir. Diğer gelişmişlere 85 bin ton ithalat kalmaktadır.

39. Bu rakamlar göstermektedir ki,

Dünya ülkeleri üretimlerini ancak % 41 nisbetinde bir sınır içinde dış ticaret yapmakta iplik ürünlerinin % 96 sı- nı kendileri dokuma sanayilerinde kullanmaktadır.

40. Ortak Pazar, 294 bin ton toplamı dünya pamuk ipliği ithalâtı içinde 197 bin ton ile büyük bir yer işgal etmektedir. Ortak Pazar ülkeleri 197 bin tonluk ithalâtın yaklaşık olarak yarısını Pazarıçi ülkelerde sağlamaktadırlar.

Ortak Pazarın iplik ithalâtı ve Türkiye'nin Ortak Pazarla bu konudaki ilişkisi aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Yıllar	Adet İTHALATI (bin ton)		Türkiye'- nin hisse- si %	Türkiye ihracatın- daki AET'nin his- sesi %
	Tüm	Pazar dışı		
1969	103	47	9	55
1970	112	59	21	74
1971	122	63	29	88

41- Türkiye'nin AET'ye yaptığı ihracatını AET'nin işgal ettiği nispetler ve AET'nin dıştan yaptığı ithalâta Türkiye'nin artan hissesi bu pazarın Türkiye için ne kadar büyük bir önem taşıdığını göstermektedir.

Fakat AET'nin ve diğer dünya ülkelerinin ithal kapasitesinin ne derece kısıtlı olduğu dikkate alınırca, iplik kapasitemizin dokuma imalâtına yöneltilmesi gereğini açıkca ortaya çıkarmaktadır.